

ANKARA LI ÇANKAYA LÇES ÖZELİNDE; ASANSÖR YILLIK PERYODIK KONTROLLER

Güner Yıldırım

EMO Ankara Subesi Yönetim Kurulu Yedek Üyesi
guner.yildirim@emo.org.tr

Mehmet Ali Kiran

EMO Ankara Subesi Yönetim Kurulu Üyesi
mehmetali.kiran@emo.org.tr

TMMOB Elektrik Mühendisleri Odası zmir ubesi'nin 14-16 Nisan 2006 tarihlerinde düzenledi i Asansör Sempozyumu'nda poster bildiri olarak da sunulmu tur.

ÖZET

" nshan hayatı ve güvenli i açısından asansör tesisleri di er makine sistemlerinden daha yüksek emniyet ve güvenilirlik sevelerine sahip olmalıdır. Burdan yola çıkarak bakım; genel olarak sadece hasar olu tu u zaman alınan tedbirler toplulu u olmayıp, donanımın performansını, güvenliğini, düzenli ve verimli, arızayı önleyecek şekilde emniyetli çalı tırarak en üst düzeyde tutmak ve i letme kayıplarını en aza indirmektir. Bu da asansör tesislerinin sistemetik ve planlı bir bakıma tabi tutulmalarını gerektirir." deal anlamdaki bu bakımın pratikte denetimini 15 ubat 2003 tarih ve 25021 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlü e giren Asansör Yönetmeli i (95/16/AT) ve 20 Aralık 1995 tarih ve 22499 sayılı Asansör Yönetmeliklerine dayanarak ÇANKAYA Belediyesi ile yönetmeliklerde adı geçen kurulu lardan TMMOB Elektrik Mühendisleri Odası ve TMMOB Makina Mühendisleri Odası Ankara ubeleri arasında bir Protokol imzalanarak Asansör Yönetmeli i'nin yapılmasını zorunlu tuttu u Asansörlerin Yıllık Kontrolleri 2002 yılından bu yana gerçekleştirilmektedir. Anılan yönetmelik hükümleri çerçevesinde yürütülen kontroller neticesinde elde edilen veriler ve öneriler bildirimizde sunulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Asansör Yönetmeli i, Periyodik kontroller

1. G R

Çankaya Belediyesi ile TMMOB Elektrik Mühendisleri Odası ve TMMOB Makina Mühendisleri Odası Ankara ubeleri arasında 11.01.2002 tarihinde imzalanan protokol gere i Çankaya Belediyesi sınırları içindeki asansörlerde kontroller 01.03.2002 tarihinde ba latılmış tır. Bir Elektrik ve bir Makina

mühendisinden olu an ekipler 2002 yılında 2646 adet, 2003 yılında 3509 adet 2004 yılında 4417 adet, 2005 yılında 4583 adet asansörde kontrollerini gerçekle tirmişlerdir. İlk çalı ma yılında ekiplere sorumluluk bölgeleri tanımlanarak, sokak-sokak tarama ve kontroller yapılmı , daha sonraki yıllarda olu an bilgi bankası kullanılarak asansörlerin yıllık periyodik kontrollerine devam edilmiştir.

Bu kontroller sonunda 2002 yılında 662 adet, 2003 yılında 3196 adet, 2004 yılında 2646 adet ve 2005 yılında 3097 adet olmak üzere toplam olarak 9601 adet 'Asansör Kontrol Raporu' düzenlenerek bina yöneticilerine ve yetkili bakımçı firmalarına teslim edilmiştir.

2. PROTOKOLÜN İMZALANMASI VE ÇALI MALARINBA LANGICI

15 ubat 2003 tarih ve 25021 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlü e giren Asansör Yönetmeli i (95/16/AT)'nin 24. maddesinde "Yapının ba lı bulundu u Belediyelerce veya Belediye hudutları dı ndaki yapılar için Valiliklerce en az yılda bir kere her asansörün kontrolü yapılır. Ancak kadrosunda yeterli teknik eleman bulunmayan Belediyeler veya Valilikler yıllık kontrol i ini, dı arıdan Elektrik ve/veya Makina mühendisine yaptırabilir. Bu mühendis emniyet ve i letme yönünden tesisin i letilmesine engel bulunmadı nı belirten sorumlulu unu ta ryan bir rapor verir. Bu rapor 3 nüsha olarak düzenlenir; birer nüshası Belediyede veya Valilikte, asansör firmasında veya yetkili servisinde ve bina sorumlusunda muhafaza edilir. Bu raporun tanzim ettirilmesinin takibinden asansörün bulundu u bina sorumlusu ve bakımını yapan firma mü tereken sorumludur." denilmektedir. Aynı konu. 20 Aralık 1995 tarihi ve 22499 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan ve yukarıda

20 Aralık 1995 tarihli yönetmelik hükümleri çerçevesinde, asansörlerin emniyet ve işletme yönünden standartlara uygun şekilde çalışmasını sağlamak amacıyla, 11.01 2002 tarihinde Çankaya Belediyesi ile TMMOB Elektrik Mühendisleri Odası ve TMMOB Makina Mühendisleri Odası Ankara şubeleri arasında Asansörlerin Yıllık Kontrolü Hakkında Birlik Protokolü imzalanmıştır.

Çalışma metodolojisi aşağıda belirtilen şekilde saptanmıştır.

2.A.Protokolün imzalanması

Belediye ve Odalar arasında imzalanan Birlik Protokolü, yapılacak işin amacını, taraflarını, tanımlarını ve başlangıç zamanını belirledikten sonra yetki ve sorumluluklar maddesinde tanımlanan hususlar çalışmaların ana başlıklarını oluşturmuştur.

2.B. Ek protokolün imzalanması

Odalar arasındaki ek protokolün amacı. Belediye ile yapılan protokoldeki hususların hayata geçirilmesi için oluşturulacak sekreteryanın işlerini sağlamak olarak açıklanmıştır.

Sekreteryayı yürütecek olan Asansör Kontrolleri Koordinatörü (AKK), odaların yönetici kurulları adına şube sekreterleri tarafından birer yıl dönümlü olarak görev yapacaktır. İlk yıl koordinasyon Makine Mühendisleri Odası Ankara şubesi tarafından yürütülmüştür.

2.C.Hazırlık çalışmaları

Protokolün tariflediği ve hedeflediği amaca dönük uygulamaların sağlanması amaç ile Doküman, kontrol görevlileri, yer... çalışmaları başlatılmıştır.

3. DOKÜMAN ÇALIŞMALARINI

3.A.Yönetici Bilgilendirme Formu

Belediyenin yaptığı duyuruya ilave olarak bina yöneticilerini sistem hakkında bilgilendiren, sorumluluklarını hatırlatan, ilgili asansörlerin hangi gün ve saatle kontrol edileceğini gösteren Bilgilendirme Formu hazırlanmıştır.

3.B.Asansör Kontrol Formu

Asansör kontrol görevlileri tarafından binada bulunan her asansör için 1. ve 2. kontrollerde doldurulmak üzere Asansör Kontrol Formu hazırlanmıştır.

3.C.Asansör Kontrol Raporu

Kontrol görevlilerinin yaptığı kontroller sonucunda belirlenen eksiklikleri giderilen. TSE'ye uygun binalarda olan asansörlerin. Asansör Kontrol Formlarındaki bilgilerini içeren Asansör Kontrol Raporu hazırlanmıştır.

3.D.Asansör Kontrol Etiketleri

Asansör kontrollerinin yapıldığını kullanıcıya bildirmek için asansörlere yapıştırılmak üzere, asansörün durumunu gösteren 3 farklı renkte Asansör Kontrol Etiketleri düzenlenmiştir.

3.E. Asansör Kontrol Görevlileri Kimlik Kartı

Kontrol çalışmalarında görev alacak mühendislerimize verilmek üzere Belediye ve Odaların onayı bulunan resimli Asansör Kontrol Görevlileri Kimlik Kartı hazırlanmıştır.

3.F. Asansörlerde Denetleme, Ruhsat ve Kontrolleri Etkinliği

Kontrol çalışmalarında görev alacak Mühendislerimize, kendi odaları tarafından etkinliği seminerleri düzenlendi bu etkinliklerde teknik konuların yanı sıra ilgili yönetmelik ve standartlar ile belge düzenleme, yöneticilerle görüşmeler ve mühendislik etikleri üzerine bilgilendirmeler yapılmaktadır.

3.G. Çalışma Bölgelerinin Planlanması

Makina Mühendisleri Odası'nın koordinasyonundaki 1. yıl çalışmalarında Çankaya bölgesi, oluşturulan kontrol ekiplerince takiplerinin yapılabilmesi için belli sorumluluk alanlarına ayrılmıştır, Toplanan bilgiler bir havuzda toplanmıştır. İlk kontrollerin yapılmasından 1 yıl sonra tarama çalışmaları tamamlanmıştır, Bunun üzerine, mevcut bilgiler değerlendirilerek asansörlerin farklı ekipler tarafından kontrolünün sağlanması için görevlendirme sistemiyle çalışan kontrol tekrarlarına başlanmıştır.. Böylece kontrollerin periyodik olması sağlanmıştır.

3.H. Yöneticilerin Bilgilendirilmesi

Belediyenin yöneticilere yaptığı duyurunun ardından sorumluluk bölgelerini tayınan kontrol ekipleri, tespit ettikleri asansörlü binaların yöneticilerine bir adet bilgilendirme formunu bırakarak, etkinliğini yaygınlaştırmaya çalışmaktadırlar. Gerekli hallerde telefon görüşmeleri yaparak ve basına bilgi akışı sağlayarak, toplumsal duyarlılığın artırılmasına çalışmaktadırlar.

4.KONTROLÇALI MALARI

01.03.2002 tarihinde ilk kontrollere başlandı. Yapı kullanma izni ile asansör kullanma izin belgeleri bulunan binaların kontrolleri yapılarak, Yönetmeli ile emrettiği "Yılda en az bir kez her asansörün kontrolü yapılacaktır" maddesine dayanarak kontroller 2. çalı ma yılından itibaren periyodik hale getirilmiştir.

4.A. Kontrol Formlarının Doldurulması (1. Kontrol)

Binalarda bulunan insan ve yük asansörleri, kuyu dibinden makina dairesine kadar tüm yönleri ile 110 balık altında kontrol edilip, her bir bilgi bu formlara ile lenmektedir.

4.B. Etiketlerin Kullanımı

Asansörlerde yapılan her denetimden sonra, giriş katta, asansör kapısının yukarısına durumu bildiren renkte etiketler yapı tırılmaktadır. Bu etiketlerden Kırmızı olanı "Eksik ve Hataların Giderilmesine Kadar Kullanılması Sakıncalıdır", Mavi olanı "Eksik ve Hataları ile Giderilmelidir". Ye il olanı ise "Asansörün Mevcut Haliyle Kullanılmasında Teknik ve Güvenlik Açısından Sakınca Bulunmamaktadır" anlamında kullanılmaktadır.

4.C. Eksik i Bulunan Asansörlerde Yaptırılan iyile tirmenin Kontrolü (2. Kontrol)

1. kontrolde tespit edilen eksikliklerin giderilmesi durumunda 2. kontrol yapılarak, sonuç ilk tutulan kontrol formunun üzerine ile lenip, durum ye il etiketle de kullanıcıların bilgisine sunulmaktadır.

5.ÇALI MALARIN RAPORLANMASI

Yapılan çalı malarla ilgili belgelerin ilgili yerlere verilmesi ve bu etkinliklere ait bilgilerin bir araya getirilmesi, istenen yerlere duyurulması ve depolanmasının sağlandı ı faaliyetlerdir.

5.A. Kontrol Raporunun Yazımı Da ıtımı
Kontrolü yapılan, ye il etiketi yapı tırılan asansörlerin durumu kontrol raporu ile belgelendirilip, 4 nüsha yazılan rapor, bina yöneticisine, yetkili bakım firmasına ve belediyeye teslim edilmektedir.

5.B. Faaliyet Raporlarının Belediyeye ve Odalara Gönderilmesi

Aylık ve yıllık bilgileri içeren raporlar

hazırlanarak, düzenli olarak belediye ve odalar bilgilendirilmektedir.

6.SONUÇLARIN SAYISALLA TIRILMASI

Elde edilen bilgilerin sınıflanması, tasnifi, yorumlanabilir hale getirilmesi, istatistiksel altyapının oluşturulması çalı malarını kapsar.

2002 yılında 2646 adet 2003 yılında 3509 adet, 2004 yılında 4417 adet ve 2005 yılında da 4583 adet asansör 110 maddeden oluşan asansör kontrol formu çerçevesinde incelenmiştir. Bu kontrol noktalarından 28 adedi can ve mal güvenliği açısından önem taşıyan maddelerdir. 2002 yılında ilk kontrolü yapılan 2646 asansörden 708 adedine kırmızı, 1626 adedine mavi, 312 adedine ye il etiket yapı tırılmıştır. 2003 yılında 3509 asansörde yapılan ilk kontrolde 868 adedi kırmızı, 1663 adedi mavi, 978 adedi ye il etiket; 2004 yılında 4417 asansörde yapılan ilk kontrolde 836 adedi kırmızı, 1088 adedi mavi, 2493 adedi ye il etiket ve 2005 yılında 4597 asansörde yapılan ilk kontrolde 849 adedi kırmızı, 1203 adedi mavi ve 2545 adedi ye il etiket almıştır.

2005 yılında bölgemizde bakım yapan yetkili firma sayısı 87'dir. 56 firmanın da yönetmelikte istenen belgelere sahip olmadıkları halde bakım yaptıkları tespit edilmiştir. (Bu firmalar yetki belgelerini tamamlamaları hususunda uyarılmışlardır.) Ayrıca; asansörlerin durak sayıları, kumanda cinsleri, kapasiteleri, yapım yılları, hızları, markaları ve Bakım firmalarına ile tkin bilgiler kontrol formlarına ile lenmektedir.

7.SONUÇLARIN KARILA TIRILMASI

Yapılan çalı malardaki etkinliğin ve verimin artırılabilmesi amacı ile dönemsel sonuçlar karşılaştırılarak, içinde bulunan mevcut durumun tespiti yapılır, gelecek çalı malar planlanır.

Çalı maların sürdürüldü ü dönem boyunca, aylık toplam kontrol miktarı, teslim edilen ruhsat sayıları ve verilen ruhsatların toplam kontrollere oranını, her yıl artı göstermektedir. Yapılan çalı malar neticesinde asansörlerdeki iyile tirmeler, eksikliklerin giderilmesi, belgeli asansör sayısındaki artı ndan da gözlenmektedir. Ba langıçta bölgemizdeki asansörler, %30 oranında belgelendirilmişken, 2005 yılında bu oran %70'lere çıkmıştır.

Dört yıl içinde yapılan kontrollerde kırmızı etiket alan asansörlerin oranı %27'den %18'e, mavi etiket alan asansörlerin oranı %61'den %26'ya gerilemiştir. Buna karşılık ilk kontrolde yeşil etiket alan asansörlerin oranı %12'den %56'ya çıkmıştır.

2002 yılında kullanılmasında sakınca olan, eksik ve hataları ivedilikle giderilmesi gereken (kırmızı ve mavi etiket alan) asansörlerin oranı %88 iken. 2005 yılında bu oran %44'e inmiştir. Eksik bulunan, yeşil etiket alan asansörlerin oranı %12'den, %56'ya çıkmıştır. Bu oranlar Çankaya bölgesindeki asansörlerin artan bir hız ile güvenle kullanılabilir hale gelmekte olduklarını göstermektedir. Ancak yine de bölgedeki tüm asansörlerin kontrollerinin yapılması gerçeğini göz önüne alırsak en iyi tahminle her beş asansörden biri kullanılmamayı gerektirecek risk taşımaktadır, mevcut hatalarıyla kullanılmamaları gerekmektedir.

8.SONUÇ VE ÖNERİLER

Yapılan 5 yıllık asansör kontrolleri sonucunda;

Belediye; asansörlü bina yöneticilerini ve belediye sınırları içinde çalışmaya gösteren asansör firmalarını uyarmalı ve özellikle ve öncelikle asansör yönetmeliğinin 25. Maddesinde belirtilen yasal zorunluluğa uygun olarak asansörlü binalardan asansörlerinin yıllık kontrol raporlarını istemelidir. Yapılan kontroller esnasında bina yetkilileri ve firma yetkilileriyle yaşanan problemlerin (ekonomik, mesleki ve sosyal) çözümü için bina yetkilileri ve firma yetkilileri konu hakkında tam olarak bilgilendirilmeli ve ilgili belediyeler yasal yetki, görev ve sorumluluklarını yerine getirmelidir.

Asansör firmaları, asansör dernekleri, ilgili idari birimler, bakanlık ve belediyeler üzerine düşen sorumluluğu "çeteleli kaygılarla" yerine getirmemelidir.

İlgili yasa, yönetmelik, mevzuat ve genelgeler en kısa zamanda günümüz koşullarına ve ihtiyaçlarına cevap verecek şekilde; bilimin ve kamu yararının temel alındığı ve gerekli güvenlik kuralları ve standartlarının uygulandığı bir içeriğe kavuşturulmalıdır.

Yapılan kontroller sonucunda asansörlerin kalite ve güvenliğini gözle görünür bir artışla her ne kadar gerçekleştiremiyoruz de güvenlik açısından eksik bulunan ve 2. kontrol gereken asansörlerin çok azında 2. kontrol yapıldığı ve bunların da belirtilen sürenin çok sonrasında yapıldığı görülmektedir. Düzenlenen raporların yöneticilerce alınmasını ve bu kontroller sonucunda belirtilen eksik ve hataların giderilmesi konusunda, raporlarını almayan ve raporda belirtilen eksik ve hataları gödermemekte ısrarlı olan yöneticilere ve asansör firmalarına gerekli yaptırımları uygulamalıdır.

Kamu yararı için yapılan bu kontrollerin özel şirketler tarafından yapılması önerilmektedir. Kar amaçlı ticari işletmeler tarafından yapılacak kontrollerde kalitenin düşmesi ve objektifliğin kalkması kaçınılmaz olacaktır. Bu kontroller kamu eliyle veya kamu yararına görev yapan birimler tarafından yapılmalıdır.

REFERANSLAR

1. TS2168, "Asansör Bakım Kuralları", Mayıs 1976
2. "Asansör Tesislerinde Planlı ve Erken Uyarıcı Bakım", 27-28 Mayıs 2005, 2. İtım Teknolojileri Kongresi, M. Özkırım, E. mrek, M. C. Fetvacı
3. 20ARALIK 1995 tarih 22499 sayılı Resmi Gazete
4. 15 UBAT 2003 tarih 25021 sayılı Resmi Gazete
5. Çankaya Belediyesi Asansör Kontrol Koordinatörlü ü 2002-2003-2004-2005 Faaliyet Raporları